

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**HISTORIA MUZYKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	znajomość zagadnień związanych z rozwojem opery.

Poprawna odpowiedź:

1. fałsz
2. prawda
3. prawda

1 p. – za poprawne rozwiązanie całego zadania

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość twórczości Jana Sebastiana Bacha.
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

Wskazanie dwóch tytułów spośród wymienionych:

- ✓ *Passacaglia c-moll* (BWV 582)
- ✓ *II Partita d-moll, Chaconne* (BWV 1004)
- ✓ *Kantata Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen* (BWV 12)
- ✓ *Kantata Nach dir, Herr, verlanget mich* (BWV 150)

1 p. – za wskazanie tytułów dwóch kompozycji

0 p. – za wskazanie tytułu jednej kompozycji lub odpowiedź niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość twórczości znanych kompozytorów w muzyce XX wieku.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Tytuł utworu	Kompozytor	Kierunek
<i>Księżycowy Pierrot</i>	A. Schönberg	ekspresjonizm
<i>Gry weneckie</i>	W. Lutosławski	aleatoryzm kontrolowany
<i>Święto wiosny</i>	I. Strawiński	witalizm / folklorizm
<i>Cztery etiudy rytmiczne</i>	O. Messiaen	serializm

3 p. – za wskazanie nazwisk czterech kompozytorów wraz z określeniem nazwy kierunku lub techniki kompozytorskiej.

2 p. – za wskazanie nazwisk trzech kompozytorów wraz z określeniem nazwy kierunku lub techniki kompozytorskiej.

1 p. – za wskazanie nazwisk dwóch kompozytorów wraz z określeniem nazwy kierunku lub techniki kompozytorskiej.

0 p. – za wskazanie nazwiska jednego kompozytora wraz z określeniem nazwy kierunku lub techniki kompozytorskiej, lub za odpowiedź niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość twórczości Feliksa Mendelсона-Bartholdy’ego.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Podanie tytułów dwóch dzieł spośród:

- ✓ Uwertura koncertowa *Hebrydy*
- ✓ *III Symfonia a-moll* „Szkocka”
- ✓ *IV Symfonia A-dur* „Włoska”

1 p. – za podanie dwóch właściwych tytułów

0 p. – za podanie jednego właściwego tytułu lub odpowiedź niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość czasu powstania poszczególnych rodzajów notacji.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

1. graficzna – XX wiek
2. literowa – antyk / starożytność
3. menzuralna – średniowiecze

1 p. – za poprawne określenie czasu powstania trzech notacji.

0 p. – za poprawne określenie czasu powstania dwóch i mniej notacji, lub odpowiedź niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Znajomość budowy fugi.
--------------------------	------------------------

Poprawna odpowiedź:

Przeprowadzenie/ekspozycja, łączniki, kontrapunkt

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość twórczości Fryderyka Chopina.
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

Sonata b-moll – 3

Koncert fortepianowy f-moll – 1

Scherzo h-moll – 2

1 p. – za poprawne rozwiązanie całego zadania

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość historii szkoły franko-flamandzkiej.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

A. (0–1)

1. b) Johannes Ockeghem
2. d) Josquin des Pres
3. a) Adrian Willaert
4. c) Orlando di Lasso

B. (0–1)

dwie techniki kompozytorskie spośród: cantus firmus, imitacyjna, kanoniczna, przeimitowana (motetowa), parodii

2 p. – za poprawną odpowiedź A i B

1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B

0 p. – odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie analizy zapisu nutowego określenie form wokalnych podanych przykładów muzycznych, epoki, w której powstały dane utwory, oraz gatunku muzycznego.
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

A. (0–1)

Przykład 1. – renesans

Przykład 2. – średniowiecze

Przykład 3. – barok

B. (0–1)

msza

2 p. – za poprawną odpowiedź A i B

1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B

0 p. – odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość kompozytorów reprezentujących nurt muzyki elektronicznej.
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

Włodzimierz Kotoński

Bogusław Schaeffer

1 p. – za wskazanie dwóch nazwisk

0 p. – za wskazanie jednego nazwiska lub niepoprawną odpowiedź, albo brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	znajomość zagadnień związanych z rozwojem opery.
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

Carl Maria von Weber (akc. Wolfgang Amadeus Mozart)

1 p. – za poprawną odpowiedź

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wskazanie przedstawicieli reprezentujących kierunki narodowe w muzyce polskiej, rosyjskiej, czeskiej i skandynawskiej drugiej połowy XIX wieku.
-------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. muzyka polska – Stanisław Moniuszko
2. muzyka rosyjska – Piotr Czajkowski
3. muzyka czeska – Bedřich Smetana
4. muzyka skandynawska – Edvard Grieg

2 p. – za wskazanie czterech przedstawicieli

1 p. – za wskazanie trzech przedstawicieli

0 p. – za wskazanie dwóch i mniej przedstawicieli lub za odpowiedź niepoprawną, lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość zagadnień związanych z działalnością teoretyków muzyki.
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

1-D, 2-A, 3-B

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 14. (0–2)

Korzystanie z informacji Wiadomości i rozumienie	Na podstawie ilustracji rozpoznanie instrumentów oraz kręgów kulturowych, dla których te instrumenty były charakterystyczne.
---	--

Poprawna odpowiedź:

1. sistrum, Egipt, bogini Hator
2. kithara, Grecja, Apollo

2 p. – za właściwe opisanie dwóch instrumentów

1 p. – za właściwe opisanie jednego instrumentu

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 15. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie zapisów nutowych i materiałów dźwiękowych określenie nowatorskich środków kształtowania brzmienia.
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

Przykład 1. (0–1)

✓ stosowanie środków harmoniczných takich jak:

- 1) chromatyka
- 2) dysonujące współbrzmienia
- 3) brzmienia ukośne
- 4) oscylowanie pomiędzy dur i moll

✓ zwiększona rola dynamiki (np. stosowanie *sf* na słabych częściach taktu)

Przykład 2. (0–1)

- ✓ naśladowanie brzmienia orkiestrowego
- ✓ zróżnicowanie wolumenu brzmienia
- ✓ stale zmieniająca się liczba głosów
- ✓ przemieszczanie się motywów w kolejnych instrumentach
- ✓ wykorzystanie pełnych rejestrów instrumentów
- ✓ szybka zmiana rejestrów na krótkich odcinkach czasowych
- ✓ dysonujące, ostro atakowane akordy tutti
- ✓ częste i nagłe zmiany dynamiczne
- ✓ zachwianie metryczne poprzez zastosowanie synkop

2 p. – za wskazanie dwóch nowatorskich elementów w przykładach 1. i 2.

1 p. – za wskazanie dwóch nowatorskich elementów w przykładach 1. lub 2.

0 p. – za odpowiedź niepełną lub niepoprawną, albo brak odpowiedzi

Zadanie 16. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie zapisów nutowych i materiałów dźwiękowych rozpoznanie techniki kompozytorskiej oraz gatunku instrumentalnego. Porównanie partytur pod względem obsady wykonawczej.
--------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

A. (0–1)

technika koncertująca

concerto grosso

B. (0–1)

Np.: *Symfonia nr 7* J. Haydna – część finałowa Symfonii przeznaczona jest na niewielką obsadę wykonawczą, w skład której wchodzi instrumenty takie jak: flet, obój, fagot, róg w stroju C oraz kwintet smyczkowy, gdzie partia kontrabasów notowana jest wspólnie z partią wiolonczeli, I i II skrzypce traktowane są solowo na wzór partii concertino w concerto grosso.

V Symfonia c-moll L. van Beethovena - w części finałowej Symfonii następuje powiększenie składu orkiestry klasycznej – obok instrumentów typowych dla tego składu, Beethoven wprowadził dodatkowe instrumenty takie jak: flet piccolo, kontrafagot oraz trzy puzony.

- 2 p.** – za poprawną odpowiedź A i B
1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B
0 p. – odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 17 (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie analizy przykładu dźwiękowego rozpoznanie instrumentu solowego oraz gatunku muzycznego, do którego należy utwór.
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

A. (0–1)

klarnet, koncert

B. (0–1)

wskazanie dwóch instrumentów spośród: flet, fagot, róg

- 2 p.** – za poprawną odpowiedź A i B
1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B
0 p. – odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 18. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie analizy zapisu nutowego rozpoznanie gatunków tańców i zjawiska metrycznego
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

A. (0–1)

menuet   I
ländler   III
kontredans   II

B. (0–1)

polimetria

- 2 p.** – za poprawną odpowiedź A i B
1 p. – za poprawną odpowiedź A lub B
0 p. – odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 19. (0–2)

Korzystanie z informacji	Na podstawie analizy fragmentu libretta, przykładu nutowego i dźwiękowego, określenie funkcjonalności środków muzycznych.
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

1. Komandor – postać Komandora zilustrowana jest przez, np.:
- ✓ „złowieszcze” uderzenie instrumentów dętych na początku sceny oznajmiające przybycie Komandora,
  - ✓ długie wartości rytmiczne kojarzone z ciężkimi krokami posągu,
  - ✓ dominujący „ciężki” rytm punktowany głównie w wiolonczelach i kontrabasach,

✓ „groźnie” brzmiący głos basowy.

2. Leporello – postać przerażonego sługi zilustrowana jest przez:

- ✓ rozdrobnienie wartości rytmicznych,
- ✓ postępy chromatyczne (t.471),
- ✓ zastosowanie triol,
- ✓ uporczywe powtórzenia tekstu.

2 p. – za wskazanie dwóch środków muzycznych służących charakterystyce Komandora i dwóch środków muzycznych służących charakterystyce Leporella

1 p. – za wskazanie dwóch środków muzycznych służących charakterystyce Komandora lub dwóch środków muzycznych służących charakterystyce Leporella, albo po jednym środku muzycznym służącym charakterystyce każdego bohatera

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi

Zadanie 20. (0–20)

Tworzenie informacji	Napisanie tekstu na wybrany temat – sformułowanie logicznej i spójnej wypowiedzi z wykorzystaniem wniosków z części analitycznej:
----------------------	---

Przykłady oceniania poprawnej odpowiedzi:

Temat 1.

Przedstaw rozwój muzyki instrumentalnej w epoce klasycyzmu. Uwzględnij różnorodność gatunków i form muzycznych oraz ich przemiany w twórczości reprezentatywnych kompozytorów.

W pracy możesz wykorzystać odpowiednie przykłady z arkusza.

1. Treść pracy

1.1 Teza lub własne stanowisko sformułowane w sposób jasny (0–1)

1.2 Dobór argumentów (0–5)

- ✓ Wskazanie różnorodnych gatunków w muzyce instrumentalnej okresu klasycyzmu:
  - muzyka solowa: sonata, wariacje, rondo,
  - muzyka kameralna: sonata kameralna, trio, kwartet, kwintet i inne zespoły kameralne,
  - muzyka orkiestrowa oraz z udziałem orkiestry: symfonia, uwertura, koncert solowy
  - muzyka plenerowa, np.: cassazione, divertimento, notturno, serenada.
- ✓ Wskazanie obecności różnych stylów twórczości, np.: *galant*, *empfindsamer Stil*.
- ✓ Wskazanie na podstawowe ukształtowania formalne: budowa okresowa, cykl sonatowy, forma sonatowa, wariacje, rondo i rondo sonatowe.
- ✓ Wskazanie na dominację faktury homofonicznej w utworach.
- ✓ Wskazanie na przejrzystość harmoniki, system funkcyjny dur-moll.
- ✓ Wskazanie na przemiany dotyczące budowy utworów, sposobów traktowania obsady wykonawczej, rozwoju harmoniki, wykorzystania faktury homofonicznej i polifonicznej.

1.3. Omówienie argumentów i właściwe odwołanie się do faktów (0–5)

- ✓ Omówienie cech poszczególnych gatunków muzycznych, w tym rodzajów obsady wykonawczej typowych dla poszczególnych gatunków oraz roli instrumentów.
- ✓ Przedstawienie budowy okresowej, cyklu sonatowego, formy sonatowej, wariacji, ronda i ronda sonatowego.

- ✓ Omówienie przemian gatunków instrumentalnych dotyczące:
  - budowy utworów,
  - sposobów traktowania obsady wykonawczej,
  - wykorzystania faktury homofonicznej i polifonicznej,
  - rozwoju harmoniki, stylów typowych dla poszczególnych faz epoki, w tym cech stylu indywidualnych dla twórczości poszczególnych kompozytorów.

1.4. Dobór faktów i dzieł muzycznych (0–5)

- adekwatny do przedstawionych argumentów,
- odwołanie się w szczególności do twórczości „klasyków wiedeńskich” oraz innych kompozytorów, jak np.: J. Ch. Bach, C. Ph. E. Bach, D. Scarlatti, G. Ph. Telemann, J. J. Quantz, J. Stamitz, G. Wagenseil, G. M. Monn,
- odwołanie się do analiz z II części arkusza.

1.5. Terminologia (0–1)

Właściwe posługiwanie się terminami i pojęciami muzycznymi, świadczące o ich rozumieniu.

1.6 Umiejętność syntezy (0–1)

Jasno sformułowane wnioski

2. Kompozycja (0–1)

Czytelna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie, zakończenie zachowują właściwe proporcje i są funkcjonalne.

3. Język i styl (0–1)

poprawność stylistyczna i gramatyczna (praca napisana komunikatywnym językiem)

Punkty za kompozycję oraz język i styl przyznawane są wówczas, gdy praca jest na temat.

Temat 2.

Scharakteryzuj twórczość Wolfganga Amadeusa Mozarta oraz określ jej znaczenie w dziejach historii muzyki. Uwzględnij wpływ biografii na twórczość i kształtowanie się indywidualnego stylu kompozytora.

W pracy możesz wykorzystać odpowiednie przykłady z arkusza.

1. Treść pracy

1.1 Teza lub własne stanowisko sformułowane w sposób jasny (0–1)

1.2 Dobór argumentów (0–5)

- ✓ Wskazanie cech stylu i źródeł inspiracji dla twórczości Mozarta.
- ✓ Wskazanie różnorodnych gatunków w muzyce wokalnie-instrumentalnej Mozarta:
  - świeckie: opera, aria koncertująca,
  - pieśń religijne: msza, motet, nieszpory, ofertorium, graduał, litania.
- ✓ Wskazanie różnorodnych gatunków w muzyce instrumentalnej Mozarta:
  - orkiestrowe: symfonia, koncert instrumentalny, rondo koncertowe,
  - muzyka plenerowa, np. divertimento, serenada,
  - kameralne, np.: sonaty, tria, kwartety, kwintety,
  - solowe: sonata, wariacje, rondo, fantazja.

- ✓ Wskazanie na związki twórczości kompozytora z biografią.
- ✓ Wskazanie na znaczenie twórczości Mozarta oraz jej wpływ na innych kompozytorów.

1.3. Omówienie argumentów i właściwe odwołanie się do faktów (0–5)

- ✓ Omówienie cech stylu twórczości Mozarta.
- ✓ Omówienie twórczości wokalnie-instrumentalnej Mozarta.
- ✓ Omówienie twórczości instrumentalnej Mozarta.
- ✓ Omówienie twórczości Mozarta w powiązaniu z biografią.
- ✓ Określenie znaczenia twórczości Mozarta w dziejach historii muzyki, w tym szczególnie w odniesieniu do mistrzostwa warsztatowego, geniuszu i zdolności wykonawczych, indywidualności stylu kompozytora, wpływu na innych twórców.

1.4. Dobór faktów i dzieł muzycznych (0–5)

- ✓ Przywołanie przykładów dzieł wokalnie-instrumentalnych Mozarta.
- ✓ Przywołanie przykładów dzieł instrumentalnych Mozarta.
- ✓ Przywołanie przykładów dzieł związanych z biografią kompozytora.
- ✓ Odwołanie się do analiz z II części arkusza.
- ✓ Przywołanie twórczości kompozytorów zainspirowanych muzyką Mozarta, np.: Beethovena, Rossiniego, Chopina.

1.5. Terminologia (0–1)

Właściwe posługiwanie się terminami i pojęciami muzycznymi, świadczące o ich rozumieniu.

1.6 Umiejętność syntezy (0–1)

Jasno sformułowane wnioski

4. Kompozycja (0–1)

Czytelna struktura pracy, wstęp, rozwinięcie, zakończenie zachowują właściwe proporcje i są funkcjonalne.

5. Język i styl (0–1)

poprawność stylistyczna i gramatyczna (praca napisana komunikatywnym językiem)

Punkty za kompozycję oraz język i styl przyznawane są wówczas, gdy praca jest na temat.